

1. Mi ez?

A bécsi székhelyű **EBESZ (Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet)** Európa, Észak-Amerika és Közép-Ázsia 57 tagállamát fogja össze – köztük Magyarországot is. Az EBESZ eredetileg az 1975-ben aláírt [Helsinki Záróokmányra](#) épül, amelyben az aláíró államok – köztük Magyarország – vállalták, hogy tiszteletben tartják az emberi jogokat, az alapvető szabadságokat és a nemzeti kisebbségek jogait. Ez a dokumentum indította el a „**Helsinki Mozgalmat**”, amely független civil megfigyelőcsoportokat hívott életre a keleti blokk országaiban is, többek között a Magyar Helsinki Bizottság előképét is ez inspirálta. Az **emberi dimenzió** az EBESZ munkájának azon területe, amely a demokráciával, emberi jogokkal és jogállamisággal foglalkozik.

A varsói székhelyű **ODIHR** (Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala) az EBESZ legfontosabb emberi jogi intézménye. Jogalkotási véleményeket készít, választási megfigyelést végez, képzéseket tart és civil szervezetekkel dolgozik együtt.

2. Miért fontos a magyar civil társadalom számára?

Az EBESZ különösen nyitott a civil társadalom felé. A legtöbb fórumán **civil szervezetek közvetlenül felszólalhatnak**, gyakran a kormányzati delegációk jelenlétében. Az EBESZ különösen hasznos lehet akkor, ha más nemzetközi intézmények hallgatnak. Hatékony eszköz lehet a figyelemfelhívásra – főleg a civil tér, igazságszolgáltatás, rendőri intézkedések vagy választási visszaélések témáiban.

Az ODIHR:

- Jogszabályokat véleményezhet (elfogadás után is);
- Választásokat figyel meg, civil szervezetektől is gyűjt információkat;
- Szakmai eseményeket, egyeztetéseket szervez jogvédőkkel;
- Szakmai képzéseket tart.

3. Mit tehetsz?

• Felszólalás emberi dimenziós eseményeken

Az EBESZ évente több rendezvényt szervez, például a Varsói Emberi Dimenziós Konferenciát vagy kiegészítő emberi dimenziós üléseket (SHDM). Az Emberi Dimenziós Konferencián a Helsinki Záróokmányban felsorolt jogok érvényesülését vizsgálják tematikusan, blokkokban.

Tipp: Regisztráció után civilként is felszólalhatsz (2 perces hozzászólás) az ügyednek megfelelő tematikus blokk során – a [2024-es konferencia programját](#) megnézve láthatod a nagyobb témaköröket.

Tipp: Érdekes kézben kiosztható anyaggal is készülni, és kapcsolatokat építeni a jelen lévő diplomatákkal, szakértőkkel.

• Saját esemény vagy hozzájárulás javaslata EBESZ-eseményeken

Az EBESZ emberi dimenziós rendezvényein gyakran van lehetőség civil szervezeti esemény (ún. side-event) szervezésére, vagy tematikus blokkhoz való hozzájárulásra. Ez a lehetőség kisebb, kevés erőforrással rendelkező civil szervezetnek, de akár egyéni aktivistáknak is rendelkezésre áll.

Tipp: Kérdezd meg előzetesen az ODIHR-t, hogy lehet-e javasolni témát vagy beszélgetést – különösen, ha az aktuális napirendhez kapcsolódik! Szintén megkereshetsz más magyar szervezetet az ötleteddel, vagy a témádhoz kapcsolódó civil szervezetet más tagállamban.

Tipp: Egy rövid, egyoldalas javaslattal (téma, leírás, lehetséges előadók) már el lehet indítani az egyeztetést.

- **Külön figyelem a roma ügyeken**

Az ODIHR-nak külön részlege foglalkozik a roma és szinti emberek jogainak védelmével és társadalmi részvételük elősegítésével. Ez a Contact Point for Roma and Sinti Issues (CPRSI) néven működik, és rendszeresen készít jelentéseket, gyűjt visszajelzéseket és szervez konzultációkat civil szervezetekkel.

Tipp: Ha roma közösségeket érintő ügyed van, közvetlenül [is fordulhatsz hozzájuk](#).

- **Háttéranyag küldése az ODIHR-nak**

Ha az ügyed kapcsolódik az emberi jogokhoz, a választásokhoz vagy jogalkotáshoz, az ODIHR számára küldhetsz írásos tájékoztatót.

Tipp: Írj egyértelmű összefoglalót: mi történt, milyen jogsértést tapasztaltál, és milyen dokumentumokat tudsz csatolni!

Fontos: az EBESZ hat hivatalos nyelve (az angol mellett a francia, német, olasz, orosz és spanyol) egyikén zajlik minden kommunikáció, a beadványoknak is ezen nyelvek valamelyikén kell beérkezniük, de jellemzően angolul.

4. Előnyök

- **Közvetlen:** Közvetlen megszólalási lehetőség civilként.
- **Hozzáférhető:** Nem kell állami engedély vagy akkreditáció.
- **Láthatóság:** Gyors reakciók, nyilvános figyelem.

5. Hátrányok

- **Nincs végrehajtási hatásköre:** Ajánlásokat fogalmaz meg, de nem kötelező erejűeket.
- **A magyar kormány figyelmen kívül hagyhatja** az észrevételeket.
- **Korlátozott kapacitás:** Nem minden bejelentésre reagálnak, főként erőforrás-hiány miatt.

6. Időzítés / határidők / lehetőségek

- **A Varsói Emberi Dimenziós Konferencia** minden év őszén zajlik.
- **Kiegészítő emberi dimenziós ülések** (SHDM) évente 2–3 alkalommal zajlanak.
- **A választási megfigyelő missziók** már a választások előtt elkezdődnek.

7. Hasznos linkek

- [Események és regisztráció](#)
- [Az ODIHR tematikus oldalai](#)
- [Jogalkotási vélemények](#)
- [Starlight Stadium, az ODIHR ingyenes online játék alapú oktatási eszköze civileknek és jogvédőknek](#)
- [A Magyar Helsinki Bizottságnak az EBESZ-hez 2024-ben benyújtott írásbeli észrevételei, példaként](#)